

עיר התורה שקרובה אליך

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו
יו"ר ועדת סת"ם העולמית
הרבנות הראשית לישראל

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין
The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

אור

פנחס

המלך

השיבות שמו של האדם:

פרק כ"ה פסוק (יד) וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמִּבְּרָא אֲשֶׁר הִכָּה אֶת הַמְּדִינָה וְזָמְרִי בֶן סָלוּא נָשִׂיא בֵּית אָב לְשִׁמְעוֹנִי: (טו) וְשֵׁם הָאִשָּׁה הַמִּבְּרָא הַמְּדִינָה בְּזַבְי בֵּת צִוְר רֵאשׁ אֲמוֹת בֵּית אָב בְּמִדְיָן הוּא:

שאלות

א) והקשה האו"ח הקדוש מדוע כפל הלשון אצל איש ישראל המכה אשר הכה, ואילו במדינית רק המוכה?

ספרי שמות:

אחד הדברים שכל זוג נפגש בחיי הנישואין זה מה השמות שיתנו לילדיהם, וכבר כאשר האשה יולדת מכיאים לה בבתי חולים ספרי שמות של ילדים בכדי לבחור שם לבן או לבת ובדרך כלל כל אחת חושבת למצוא איזה שם מפיזין ומפתיע ושונה משאר משפחתה וחברותיה, ולזאת יש הצעות שונות ומשונות וממש גם שמות הזויים, וכל זה נובע מפני הבורות וחוסר ההבנה למשמעות השם של האדם כאשר נלמד מפרשתנו.

השיבות והשפעת שמו של האדם:

ונקדים לפני תירוץ האו"ח כי ידוע ששם האדם הוא שם הנפש, וכמאמר הכתוב וה' שם שמות בארץ, ודרשו חז"ל **בברכות דף ז ע"ב** ר' רובין אמר רבי אלעזר אמרה לאה ראו מה בין בני לבן המי, וכו' רות מאי רות אמר רבי יוחנן שזכתה ויצא ממנה דוד שריוהו להקדוש ברוך הוא בשירות ותשבחות, מנא לן דשמא גרים אמר רבי אלעזר דאמר קרא לכו חזו מפעלות ה' אשר שם שמות בארץ, אל תקרי שמות אלא שמות ע"כ: **וביאר מרן הבן איש חי בספרו בנייהו בן יהודע שם מאי רות.** מקשים מה מצא דבר קושי בשם רות שנתעורר לשאל מאי רות, ולמה לא שאל על שמות רבקה רחל לאה ועוד? ונראה לי בס"ד כי הוא ראה שם רות הוא שם יקר מאד, שהוא אותיות תר"ו מן תורה שהוא מספר יתרון המצות של ישראל על בני נח, ואיך זכתה להקרא בשם יקר זה בעודה גויה מעת שנולדה אצל אביה ואמה שהיו גוים עובדי עבודה זרה, ותירץ ר"י שזכתה ויצא ממנה אור גדול הוא דוד המלך עליו השלום שרווהו להקב"ה בשירות ותשבחות מה שלא נמצא כזאת אצל צדיקים אחרים, לכך הקדימו לה מן השמים שם היקר הזה מעת הלידה, ששמו בפי אביה ואמה לקרות אותה בשם זה:

דברי המהרש"א בהשפעת שם האדם בשמים:

והמהרש"א כתב (במסכת ברכות שם), מנלן דשמא גרים, "ועל כן דרשו שמות מלשון שמות, שפעולות ה' נמשכות אחרי השם של אדם שהוא גרים" עכ"ל.

תירוץ האו"ח שמו של האדם נפגם בחטאו:

ובזה יובן היטב תירוץ האו"ח הקדוש על פרשתנו לאור כל האמור על השפעת שמו של האדם לכן כאשר אדם חוטא פוגם את נפשו ואת שמו כמאמר שלמה המלך במשלי פ"י

ח "ושם רשעים ירקב", אולם הכוונה בזה כי כאשר אדם חוטא נפגמת נפשו ונרקבת ולכן שמו המסמל את נפשו ירקב. והנה נשיא שמעון שהיה איש ישראל חשוב נכשל בחטא חמור עד שהוכה בנפשו ושמו נפגם, וזוהי כוונת הפסוק "ושם איש ישראל אשר הוכה" המכוון בזה על פגם נפשו ושמו, ואח"כ מוסיף הכאה נוספת הריגתו ע"י פינחס.

אברם אינו מוליד אברהם מוליד:

ומצינו דוגמאות כיצד השם משפיע לטובה, כגון הנאמר **באברהם, בראשית פרשת לך לך פרק יז פסוק (ה) וְלֹא יִקְרָא עוֹד אֶת-שְׁמֵךְ אֲבִרָם וְהָיָה שְׁמֵךְ אֲבִרָהָם כִּי אֲבִי-הַמּוֹן גּוֹיִם נִתְתִּיךְ:** ובפסיקתא רבתי פוסקא מג ולא עוד אלא שהיה רואה במזל שאינו מוליד שנאמר ואנכי הולך עירי (בראשית ט"ז ב') אמר הקדוש ברוך הוא ויפה אתה מסתכל אלא חייך אברם אינו מוליד, ומה אני עושה לך, אני מחליף את שמך ואתה מוליד שנאמר לא יקרא עוד שמך אברם והיה שמך אברהם (בראשית י"ז ה'), וכן שרי אינה יולדת שנאמר ותהי שרי עקרה (בראשית י"א ל') אבל שרה יולדת שנאמר וה'פקד את שרה (בראשית כ"א א'). עוד נאמר **במדרש תנחומא פרשת לך לך סימן כ** א"ל הקדוש ברוך הוא עד שלא תימול [שמך אברם] וחשבון אותיותיו רמ"ג, ואבריו של אדם רמ"ח אברים, הרי אתה חסר ה' אברים, וכשתמול אתה שלם, אמר לפניו רבנו של עולם היאך, א"ל לא יקרא עוד את שמך אברם, והיה שמך אברהם (בראשית יז ה'), ואתה נעשה שלם.

וכתב בשו"ת הרשב"א חלק ה סימן מה וגדולה מכולם שאמר הכתוב ולא יקרא עוד שמך אברם והיה שמך אברהם כי אב המון גוים נתתיך. אבל שרי אשתך לא תקרא וכו' כי שרה שמה. **ואמרו ז"ל באלו המזל גורם בעוד שמם כן.** ובהשתנות השם ישתנה המזל. אברם אינו מוליד אברהם מוליד. שרי אינה יולדת שרה יולדת. וכ"כ מרן החיד"א בספרו ראש דוד בפרשת לך לך.

שינוי השם מבטל הגזירה:

עוד אמרו חז"ל **במסכת ראש השנה דף טז ע"ב** ואמר רבי יצחק: ארבעה דברים מקרעין גזר דינו של אדם, אלו הן צדקה, צעקה, שינוי השם, וכו' שינוי השם דכתיב שרי אשתך לא תקרא את שמה שרי כי שרה שמה, וכתיב וברכתי אתה וגם נתתי ממנה לך בן. **וכן אמרו חז"ל בשמות רבה פרשת שמות פרשה א** אמר רב הונא בשם בר קפרא בשביל ד' דברים נגאלו ישראל ממצרים, שלא שינו את שמם וכו'.

עיר התורה שקרוב אלך

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו
יו"ר ועדת סת"ם העולמית
הרבנות הראשית לישראל

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין
The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

שינוי השם עולה לגדולה:

וכן בבראשית פרק לב (כט) וַיֹּאמֶר לֹא יַעֲקֹב יֹאמֶר עוֹד שִׁמְךָ כִּי אִמְיִשְׂרָאֵל כִּי־יִשְׂרָיִת עַם־אֱלֹהִים וְעַם־אֲנָשִׁים וַתִּקְרָא: ללמדנו משמעות השם משפיעה על האדם ולכן שינה את שמו בכדי שיהיה בו את המשמעות של שררה מאשר יעקב שמשמעותו על אחיזת עקב עשיו.

דברי הזוהר יהודה זכה למלכות שיש בשמו שם השם:

וכן מתבאר בזוהר שיהודה זכה למלכות בגלל שיש בשמו אותיות שם השם. וז"ל הזוהר החדש בראשית פרשת לך לך: אחר הדברים האלה, ותו שמענא מאי חמא קודשא בריך הוא למיחב מלכותא ליהודה מכל אחוהי אלא אתוון דשמיה חקוקן ביה קודשא בריך הוא יהב יקרא לשמיה ובגין כך אחסין מלכותא ותו שמענא יהודה הא אתוון דשמיה ודאי ד' ליתיה אמאי אלא דא דוד מלכא דאתקשר בשמיה מכל בני עלמא דכתיב (הושע ג) ובקשו את ה' אלהיהם ואת דוד מלכם וגו' הא דוד קשיר בשמיה, תו דאיהו קשר של תפלין ודאי ד' דוד מלכא (ד"א קשר של תפלין ודאי) ובגין כך דוד אתקשר בשמיה עכ"ל.

דברי חז"ל שגם משפיע לרעה:

ומצד שני מבואר מבואר כיצד משפיע השם לרעה במסכת יומא דף לה ע"ב מאי ושם רשעים ירקב? אמר רבי אלעזר רקיבות תעלה בשמותן, דלא מסקינן בשמיהו. כמו כן דרשו חז"ל במסכת סוטה דף לד ע"ב על שמות המרגלים לרעה. ואלה שמותם למטה ראובן שמוע בן זכור, אמר רבי יצחק, דבר זה מסורת בידינו מאבותינו מרגלים על שם מעשיהם נקראו, ואנו לא עלתה בידינו אלא אחד, סתור בן מיכאל, סתור שסתר מעשיו של הקדוש ברוך הוא, מיכאל שעשה עצמו מך. אמר רבי יוחנן, אף אנו נאמר נחבי בן ופסי, נחבי שהחביא דבריו של הקדוש ברוך הוא, ופסי שפיסע על מדותיו של הקדוש ברוך הוא. **וכן הוא במדרש תנחומא פרשת האזינו סימן ז:**

מעשה עם רבי מאיר כיצד נהג לבדוק בשמות:

לאור האמור מובן מדוע רבי מאיר היה בודק בשמות כמבואר במסכת יומא דף פג ע"ב בקיצור שם מסופר על רבי מאיר שהיה בודק בשמות בני אדם. הגיע לאכסניה ושאל לשם בעל הבית ונאמר לו ששמו בידור. אמר שמוע מינה אדם רשע הוא, שנאמר כי דור תהפוכות המה וכו', ולא הפקיד ארנקו בידו וכו'. מכל זה ברור שיש לשמו של אדם משמעות לאופיו.

מדרש תלפיות סוד אותיות השם:

הובא במדרש תלפיות ענף אותיות אמר המחבר קבלתי מיודעי חכמת האותיות וסודי האותיות ומשקליו וחלקיו וכוחותיו והיא חכמה נפלאה אשר עמה יוכל האדם להבין רזין סתימין וטמירים ודברים עליונים ונפלאים והיא חכמה ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים ולא השיג צ"ל נגיש לפנך רק יסודי האותיות וחלקי יסודותיו ומספר כוחותם דרך כלל

בקצור מהקצור וישמע חכם ויבין בדעתו בנעימות החכמה. וכתב שם כי האותיות בשמו של האדם קובעות לעניין השפעת ארבעת היסודות על מדותיו ותכונותיו לכל אחד מארבע יסודות יש שבעה אותיות כדלקמן, האותיות הבאות מיסוד האש הם א ה ט מ פ ש ן, האותיות הבאות מיסוד הרוח הם ג ז ס כ ק ך ף, האותיות הבאות מיסוד המים הם ד ח ל ע ר ם, האותיות הבאות מיסוד העפר הם ב ו י נ צ ת ין. והאות הראשונה בתחילת שמו של האדם משפיעה יותר מאלה הבאות בהמשך שמו, כמו כן האותיות המופיעות בתחילת הרישומה של אחד מארבע היסודות כוחן גדול כפול כ"ח פעמים מהאות שאחריו כיון שכל אות נחלק כוחה לעשרים ושמונה דרגות שהולך ונחלש, והדרגה הכי חלשה באות הראשונה היא יותר גדולה מהאות הבאה אחריה וכעזה"ד, כך שכל שם מורכב לפי סדר אותיות שמו וסדר האותיות מארבע יסודות אך המעמיק יודע לחשב איזה דרגה מכל יסוד ובוה יודע את סוד נשמתו ותכונותיו של האדם, ונבאר לדוגמה ניקח שם משה האות הראשונה מ"ם היא דרגה רביעית באש, והאות ש"ן היא דרגה שישית ביסוד האש, והאות ה"א היא שניה ביסוד האש, כל שכל אותיות שמו של משה הם מסמלים את יסוד האש אך בדרגות שונות והיודע סודם של דברים ישכיל ויבין את תוכן נשמתו ותכונותיו של משה. וזה מה שנאמר שרבי מאיר יודע לבדוק בשמות.

חשיבות ראיית בספר תורה בהגבהה:

ועפ"י יסוד זה כתב האריז"ל שיש ענין גדול בזמן הגבהת הס"ת להסתכל באותיות הס"ת ולהשתדל לראות תיבה המתחילה באות של שמו כיון שיש באותו זמן הארה גדולה המשפיעה על האדם, והיינו כפי שהבאנו דברי המהרש"א שכל ראה שהאדם רואה משפיעה על נשמתו של האדם ומתקדש יותר.

דברי הזוהר כיצד שם הנביא משפיע על תקופתו:

דברי הזוהר בפרשת תצוה מבאר שבשמות הנביאים מרומו מה שקרא בדורם בתקופת ירמיהו נחרב בית המקדש ובישעיהו נושעו עם ישראל, וכעין שם השם שיש השפעה מאותיות השם: ואתה תצוה את בני ישראל וגו' ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך וגו' פתח ר"ש ואמר (תהלים כב) ואתה יי אל תרחק אילותי לעזרתי חושה, וכו' ועל דא שמחה דתריין נביאין אלין קיימין דא לקבל דא בגין דשמא גרים וצרופא דאתוון דא ברא גרמין עובדא הן לטב הן לביש.

דברי ספר החסידים

ולכן כתב בספר החסידים סימן רמ"ד להזהיר על השמות. וז"ל ועוד אמר דברים שהשם גורם לטובה או לרעה. לטובה יש אדם שכל הנקראים בשמו יצליחו לגדולה. וזהו ויקרא בהם שמי ושם אבותי (בראשית מ"ח ט"ז), וכתוב ישעיהו פרק סו (כב) כִּי כִאֲשֶׁר הַשְּׁמַיִם הִתְחַדְּשׁוּ וְהָאָרֶץ הִתְחַדְּשָׁה

עיר התורה שקרובה אליך

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו
יו"ר ועדת סת"ם העולמית
הרבנות הראשית לישראל

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

וכנזכר למעלה. כ השם רמוז במקומו בתורה ונרמז שם כל עתידו ומידותיו: או יובן בס"ד על פי מה שכתב הרמב"ן ז"ל שאין לך אדם שאין לשמו רמז בתורה וכפי המקום שבו רמוז שמו ניכר מן הדברים מעשיו ומלאכתו וטבעו ומדותיו, ועל זה אמרו ר' מאיר בדיק בשמא שהיה יודע לכוון ברוח הקודש מקום שם האדם בתורה ואז ידע מה הוא ומה עניינו, וכאשר נמצא כי נזדמן לידו ענין תלמידו שהיה שמו אבנר וכיון על ידי תפלה איה מקומו בתורה ובזה נודע מה היתה לו לבסוף, וזה שאמר בשמך הראוי לך לפי מדותיך וטבעך וענייך יקראוך, ובמקומך בתורה יושבוך, ומשם תהיה נודע וניכר מה אתה ומה ענייך. ג השם שבו נקרא יהיה בתחיית המתים, וגם מקומו בגן עדן לפי שמו: או יובן בס"ד בשמך יקראוך אחר תחיית המתים שכל אחד יהיה נקרא בשם שהיה נקרא בו קודם שמת, ובמקומך המוכן לך בגן עדן יושבוך, שכל אדם מקומו מוכן לו קודם שבא לעולם הזה.

אין לטעות שכל שם שהורים יתנו זה משמים:

כתב הר"ג בן ציון מוצפי שליט"א בספרו מבשרת ציון ח"ג סימן לה ליישב מאחר והקב"ה נותן בלב ההורים לקרוא אם כן כל שם שיקראו הוא טוב ומה שייך בחירת שם טוב? וכתב וז"ל לזה שמעתי מפי מור אבי זלה"ה שעל פי השם שיבחרו ההורים כך יורידו נשמה אם גבוהה אם נמוכה מהעולם העליון שכן הלשון מודקדק בדברי האר"י שהענתקנו לעיל שהקב"ה שם בפיהם השם ההוא המוכרח אל הנשמה ההיא כפי המקום אשר חוצב משרש אדם העליון ע"כ, הרי שהשם מורה על מקום מחצב הנשמה, נמצא אפוא שמכיון והבחירה ביד ההורים לקרוא שם שיחליטו בו היא הבחירה איזו נשמה ימשיכו לבנם, וכדברים הללו שמעתי מפה קדשו של הגאון הצדיק רבנו מאיר אביחצירא זצ"ל שאמר יש שם לדומם יש לצומח יש לחי ויש למדבר וכל שם יש לו משמעות לרוחניות המקיימת אותו וכשקורא שם צומח לאדם הרי הוא כאילו מורידו ממדרגת אדם למדרגת צומח.

לא לקרוא בשמות לפני אברהם אבינו:

וכתב מרן החיד"א בשם המב"ט שאין לקרוא בשמות שלפני אברהם אבינו. בשם הגדולים מערכת גדולים אות א [לד] מר רב אברהם גאון: מר רב אברהם גאון הוזכר בתשובת רב שרירא גאון אשר הובאה בספר יוחסין: וראה זה חדש שלא מצינו בתנאים שבמשנה והברייתא תנא ששמו אברהם וגם באמוראים לא מצאתי קעת בספר יוחסין. כי אם באמוראים מייתי תני אברם. גם שם יצחק בתנאים שבמשנה לא יש מי ששמו יצחק אך בברייתא ובזהר הקדוש יש ובאמוראים הרבה יש ששם יצחק ובשם יעקב יש זכר במשנה ובברייתא והרכה בש"ס. ומהגאונים ואילך נשתרבבו שמות אברהם יצחק ויעקב בגאונים וכרבנים ובכל המון ישראל עד היום הזה. וגם באות מ"ם

אשר אני עשה עמדים לפני נאסי'ק'ק'ן פן יעמד זרעכם ושמכם: וכתוב ישעיהו פרק מג (א) ועתה פהאמר יקוק פראך יעלב ויצרך וישראל אל-תירא פי גאלתיך קראתי בשמך לי-אתה: הרי שיש אדם שכל אותם הנקראים על שמו יחיו ויהיו בניו קיימים ויעמידו תולדות. ויש שכל אלה להם להפך וכו' פעמים שהאחים קוראים בשם אותו האיש ונכשלים זרעם או האחים קראו את בניהם אחר אביהם ומתו והבנות קראו בניהן וחיו, ויש שם פלוני שכל המשפחה שלו אם קראו זרעם בשמו מתו בלא תולדות ולא האריכו ימיהם ובכל ענינים האלו לנקבות, וכשם שיראה החכם שכך הוא אל יאמר אקיים לאבותי שם שלא ישכח והוא רואה שנקראים אחריהם ונכשלו הרי הוא נושא אל נפשו עון. ואין אלה הדברים משום ניהוש וכו'. עוד כתב ר"י החסיד בספר גימטריאות עניינים שונים סימן ריג פעמים שקורין שם לוולד, שאינו יכול להתקיים לו זרע של קיימא כתיב (בראשית ב' י"ט) כל אשר יקרא לו שם האדם לנפש חייה, הוא שמו.

דברי המגיד למרן הב"י:

וכך אמר המלאך המגיד למרן הבית יוסף בספר מגיד מישרים פרשת שמות סוד השמות שמו שנקרא אברהם הוא נוטה אל החסד, ומי שנקרא יוסף יהיה גבור ביצרו או יזון ויפרנס אחרים כמו שכלכל יוסף את אחיו, והוסיף המלאך להסביר שגם אם נמצא אדם רשע הקרוי בשמו של צדיק אותו השם לא להינם הוא שמכל מקום יש לו נטיה למדה שרומז אליה אותו השם, כלומר השפעתו של השם על האדם כה חזקה היא שגם אם בחר האדם ברע חס ושלוש שמו משפיע עליו לנמות לטוב.

דברי האר"ז'ל וחבן איש חי על קריאת השם:

והנה מבואר בגמרא יומא דף לח ע"א מכאן אמר בן עזאי בשמך יקראוך ובמקומך יושבוך ומשלך יתנו לך אין אדם נוגע במוכן לחבירו ואין מלכות נוגעת בחברתה אפילו כמלא נימא: וכתב הבנייהו בן יהודע לבאר בשלושה אופנים: א מקור השם נותן הקב"ה בלב ההורים ואותו שם נרשם במקומו בשמים: שם בשמך יקראוך ובמקומך יושבוך. נראה לי בס"ד על פי מ"ש רבינו האר"י ז"ל בשער הגלגולים דף כ"ג כאשר נולד האדם וקוראים לו אביו ואמו שם אחד העולה בדעתם, אינו באקראי ובהזדמן, אלא הקב"ה משים בפיהם השם ההוא המוכרח אל הנשמה החיה, כמו שאמר הכתוב (תהלים מ"ו ט') אשר שם שמות בארץ, כפי מקום האבר העליון אשר ממנו חוצב, והשם הזה נרשם למעלה בכסא הכבוד כנודע, ולכן אמרו רבותינו ז"ל שמא גרים, וזהו טעם אל ר' יהושע בן קרחה ור' מאיר דהוו בדיקי בשמא עד כאן לשונו יע"ש. וזה שאמר בשמך הראוי והמוכרח אל נשמתך יקראוך אביך ואמך ואין קריאת השם באקראי ובהזדמן, ובמקומך באור הקדושה למעלה יושבוך שהשם שלך הוא נרשם למעלה בכסא הכבוד

עיר התורה שקרובה אליך

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו
יו"ר ועדת סת"ם העולמית
הרבנות הראשית לישראל

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

(וימא לה, ב) דלא מסקי בשמייהו דרשעים מטעם "שם רשעים ירקב" ע"ש ובתוס' שם בהרחבה. ולכן ברור שההורים הנותנים שם אין להם ללכת אחר שרירות לבם ולומר כל דבר "שירצו" זהו שנפל בפייה מן השמים, כי יתכן מאוד שהם עצמם גורמים וממשיכים היפך הטוב והיושר מחמת יצרם הרע שבקרבם. משום הכי לדעתי רק לאחר שההורים מתפללים להי"ת להנחותם בדרך הישרה, כמה פעמים, ושוקלים והזורים ושוקלים, וגם מתחשבים עם המנהגים, כי יש לקיימם ולעמוד עליהם כמה שאפשר, ורק אם אעפ"כ אין דעתם נוחה, יש לחוש שזה מן השמים, ובשאלת חכם יעשו ולא שהוא עצמו יתן שם כפי שאדמו"ר זצ"ל מלמד אלא יורם איך לנהוג ויבחר אם דעתם נוחה וכו', וכן ינהגו. כן נלע"ד ואם שגיתי ה' יכפר בעדי. ועוד עיין שהאריך בנידון זה בשו"ת עשה לך רב חלק ז סימנים מט-נ-נא-נב קריאת שם לבנים.

לא טוב לבטל השם הראשון לגמרי אלא להוסיף

ומטעם הנ"ל כתב בשו"ת יביע אומר חלק ה יו"ד סימן כא ס"ק ג ומה שנהגו עכשיו רק להוסיף שם בזמן חוליו, כדי שלא לעקור שם הראשון שנקרא ע"ש האבות. ע"ש. מ"מ נכון לדקדק על כך, וכמ"ש בשו"ת דבר משה תאומים (פי' נח), שמבואר בספרן של צדיקים שלא לשנות שם החולה לגמרי, כנודע ממו"ש האר"י אשר נפש היה הוא שמו, וכל אדם שואב חיותו על ידי אותיות שמו, ואם עוקרין שמו לגמרי ח"ו פסקיה לחיותיה, ולכן אין לעקור השם אלא להוסיף שם חדש, וכן עושים כששם החתן כשם חמיו, או שם הכלה כשם חמותה וכו'. ע"ש. וכ"כ הגה"ה מהר"א מני בזכרונות אליהו (ע"סו). ע"ש.

קיצורי שמות:

הראת לדעת עד כמה משפיע שמו של האדם על הצלחתו וגדולתו ואף מזלו וגם ביטול גזירות הכל מושפע משמו השלם של האדם, ומכאן תוכחה לנהגים לקצר את השמות כגון לשרה קורים שרי הרי מפורש בתורה שהשם שרי אין לו מזל להוליד ואילו שרה יולדת, אפילו אות אחת משפיעה על מזלו של האדם ככל תחומי החיים, ללמדנו שאותיות שמו של האדם הם כמו קוד סודי אשר בו פועלים כל מערכות מעלה וכשיש שינוי אינו פועל הן לטוב והן למוטב.

מוסר השכל:

לאור הדברים אנו למדים עד כמה חשוב שכל זוג יבינו וישכילו לדעת עד כמה ערכו של שמו של האדם אשר בו נקבע גורלו ומזלו ויקפידו בנתינת שם ליוצאי הציהם בישוב הדעת ובכבוד ראש מתוך השיבות הדבר לעתיד בניהם ולהצלחתם, ולא כמו אלה שלוקחים ספרי שמות שחיברו אנשים שאין להם מושגי התורה וממציאים שמות של פצצות ושל דברים מזוירים העיקר שיהיה איזה דבר חדש כאילו מגלים איזו תעלומה ולא מבינים שבזה מאבדים את הנשמה, ואף גם זאת קוראים לבנים בשמות של בנות ולבנות שמות של בנים ועליהן נאמר בחז"ל אוי לו מי שבניו נקבות שאפילו שהם בנים אבל שמותם כנקבות ותן לחכם ויוסיף לקח להיזהר ולהזהיר אחרים ובה נזכה שיוצאי הציהנו יהיו מבורכים ומוצלחים אכ"ר.

החתום בכרכת שבת שלום ומבורך.

הצב"י מרדכי מלכא עיה"ק אלעד

להלן (עייין רב משה גאון) הבאתי שמצאתי בכ"י מי שהפליא שלא היה בתנאים ואמוראים מי שנקרא משה עד הגאונים ע"ש: ודע שהרב המב"ט בח"א סי' רע"ו כתב דאין ראוי להעלות שם אדם או נח או שם ועבר שאין להעלות שם אלא מאברהם ואילך. והנקרא בשם יפת וכיוצא בו מאשר קדמו לאברהם אינו בכלל מי שעמלו בתורה ועושה נחת רוח ליוצרו. וכן האריך בשו"ת יוסף אומץ סימן יא ג' וסיים וז"ל עוד יש להוסיף שאמרו חז"ל שם רשעים ירקב והיינו שאותו שם ינזק גם אם יעבירו אותו לאחרים, או מזה שאמרו ימח שמו, לרמוז שלא ישאר זכר משמו וממילא כל הנקרא על שמו בכלל הקללה.

אם קראו בן ע"ש נפטר ולא הצליח לא יקראו עוד בשמו:

ולכן פסק בספר כף החיים יו"ד סימן קט"ז ס"ק קלד אם א' קרא שם בנו הנולד לו כשם אביו הנפטר ולא הצליח, וגם אחיו קרא שם בנו הנולד לו כשם אביו וגם הוא לא הצליח, האה הג' או הד' לא יקרא לבנו הנולד כשם אביו דבתרי הוי חזקה, וכ"ש אם ג' לא הצליחו עדיין לא יקראו עוד כל המשפחה באותו השם דבתלתא הוי חזקה לכ"ע, כן נעשה מעשה בעירנו ולא הצליחו כלל וכ"כ מו"ח סי' רמ"ד ע"ש, ש' זב"צ או"פ"ב, ולא דוקא אביו אלא ה"ה אחר אם קראו בשמו ולא הצליחו לא יקראו עוד בשמו כמבואר בס"ח שם יעו"ש. וכן פסק בשו"ת אפרקטא דעניא חלק א סימן קא שאין לקרא שם בנו על שם אדם שהיה מדוכא ביסורים אפילו שהיה צדיק. וכן בשו"ת צמח יהודה חלק ד סימן מט ס"ק יא) ונראה ברור שהשם לא רק מושפע מן השמים לשורש הנשמה כי אם גם "גורם" שפע כדברי הגמ' (ברכות ז, ב) מזלן דשמו גרים אמר ר' אלעזר דאמר קרא "לכו חזו מפעלות ה' אשר שם שמות בארץ" (תהלים מ"ו) אל תיקרא שְׁמוֹת אֵלֹהִים שְׁמוֹת, ע"כ, הרי מפורש שיש גם השפעה על ידי השם. ומפורש בספר חסידים לרבנו ר' יהודה החסיד (פי' רמ"ד זכר). וכבר ציין הגאון ר' ראובן מרגליות שם ב"מקור חסד" דברי התנחומא (האוינו ז) זכור ימות עולם לעולם יבדוק אדם בשמות לקרא לבנו הראוי להיות צדיק, כי לפעמים השם גורם, וכן ביומא (פג, ב) דר"מ הכיר מהשם שאין הוא איש ישר ע"ש והאריך בציונים, ובגמ'